

Nr 185.

Av herrar **Hagberg** i Luleå och **Brädefors**, om införande av stark progressiv beskattning på de stora inkomsterna m. m.

Alla offentliga inkomster i den nuvarande klasstaten, om de formellt är löne- eller förmögenhetsskatter, om de är direkta eller indirekta skatter, är i sista hand framskapade av de arbetande klasserna, som skapar all samhällsrikedom. Skatten lägges dels på lönerna och dels på mervärdet i dess olika former av företagarpåskott, kapital- och jordränta. De inkomstskatter, som lägges på arbetarna, medför självfallet en minskning av arbetarens lön. Men även de skatter som lägges på kapitalisten och jordräntan är skatt på det mervärde, arbetaren har skapat åt kapitalisten. I den nuvarande samhällsordningen, vars grundval är fåtalets utsugning av den stora arbetande massan, där arbetsköpare och arbetare står mot varandra, håller sig borgarklassen skadeslös vid stegrade skatter, antingen genom att sänka lönerna för arbetarna eller genom att höja priserna.

Växande skattetryck betyder växande och skärpt utsugning av de arbetande massorna i såväl industri som jordbruk. Det utmärkande för utvecklingen, i synnerhet under nuvarande finanskapitalistiska epok, är en snabbt pågående stegring både av de direkta och indirekta skatterna. Följande fakta från skattestegringen i Sverige ger en drastisk belysning av denna utveckling. Hela skattebördan, samtliga direkta skatter till staten och kommunerna jämte de indirekta skatterna till staten genom tullar och acciser belöpte sig år 1931 till ungefär 1,090 miljoner kr. (Däraf inkomst- och förmögenhetsskatt 173 miljoner kr., tullar och acciser till staten 300 miljoner kr., landskommunernas skatter 130 miljoner kr., städernas skatter 230 miljoner kr., vägskatter 40 miljoner kr., landstingen 64 miljoner kr. o. s. v.). Detta betyder 177 kr. i skatt pr innevånare. Motsvarande siffra för 1925 var 148 kr. pr innevånare och 1913 57 kr. Från 1913 till 1928 har, med hänsyn tagen till penningvärdets ändringar, de direkta statsskatterna ökat med över 100 %. Den kraftigaste stegringen har de kommunala skatterna undergått och beräknas ha ökat med 115 %.

Det visar utvecklingstendensen och på grund av krisens följder har ju under 1932 skattetrycket ytterligare stegrats, både när det gäller statens direkta och indirekta skatter och i synnerhet kommunernas skatter, framför allt kommunerna med proletär befolkning. Den nya budget, som framlagts för riksdagen, kommer att medföra en hittills rekordartad skatteutplundring av de arbetande massorna.

Den kapitalistiska statens skattelagar är ett värn för den kapitalistiska pri-

vatåganderätten och kapitalistiska utsugningen av de arbetande. Visserligen har i inkomst- och förmögenhetsskatten införts progressiv skala i mycket försiktig form, men det är inte en skatteform som är den dominerande. De indirekta skatterna, tullarna och acciser, utgör två tredjedelar av den kapitalistiska statens skatteinkomster och bäres av de arbetande, som utgör den stora massan av konsumenterna, vars behovsvaror genom tullar och acciser på spannmål, kaffe, socker o. s. v. fördyras. Det är betecknande för skatteutvecklingen i reaktionär utveckling, att statens skatteinkomster år 1918 i direkta skatter utgjorde 87 % och indirekta 13 %, men i år är två tredjedelar av statens skatteinkomster indirekta skatter. Den direkta kommunalskatten däremot, som har en långt större betydelse än den direkta statskatten, har ingen progressiv skala utan mindre inkomsttagare får skatta lika mycket pr skattekrona som stora inkomster. I praktiken innebär dock kommunallagstiftningen ett större skattetryck per skattekrona för de mindre än de stora inkomsttagarna. Det blir det ofrånkomliga resultatet av det allbekanta ojämna skattetrycket bland kommunerna. Det är ett verk av borgarklassens strävan att vräka de största skattebördorna över på de arbetande massorna.

Från borgerligt håll framhålles, att den svenska kommunallagstiftningen är uttryck för en högt utvecklad kommunal självstyrelse. Kommunen har nämligen rätt att sig själv beskatta för de utgifter den gör för alla kommunens gemensamma intressen. Detta är bedrägeri. För »självstyrelsen» föreskriver den kapitalistiska staten lagar, som innebär att »självstyrelse» i verkligheten blir frihet för de kapitalistiska utsugarna. Liksom de internationella trustkapitalisterna använder staten Liechtenstein, där det inte finns någon bolagsskatt och där även finanssvindlaren Kreuger hade några bolag, så försöker också de svenska storkapitalisterna skapa speciella kommuner för att komma undan höga kommunalskatter t. ex. Djursholm, Saltsjöbaden m. fl. för att nu taga Stockholms län som exempel. Den s. k. skatteflykten från Stockholms stad visar en av de metoder miljonärerna använder för att fly från högre kommunalskatter, och de har dessutom många andra möjligheter att bedra staten och kommunen på inkomster.

Låt oss ta ett exempel från Stockholms län på hur det kommunala skattetrycket fördelas.

I Djursholm visar den officiella statistiken att antalet skattekronor 1930 genomsnittligt per innevånare är 32.02 och kommunalskatten är 3:75 per skattekrona, vilket i motsats till utvecklingen i kommunerna med huvudsaklig fattig befolkning innebär en minskning av kommunalskatten.

Kommunen i Stockholms län med den högsta skatten är Östuna, en socken där genomsnittet av antalet skattekronor per innevånare är 2.5 och kommunalskatten är 19 kr. per skattekrona.

Vad innebär nu detta? Jo, att de rika djursholmarna betalar 3.5 % av sina inkomster till kommunalskatter, under det att de fattiga östunaborna få betala 17 % av sina inkomster till kommunalskatt.

Det går att dra upp massor dylika exempel, som visar var skattetrycket är hårdast i kommunerna med huvudsakligen fattig befolkning: småbönder, skogsarbetare och industriarbetarkommuner.

Enligt skatteutjämningsberedningens statistiska utredning om det kommunala skattetrycket, så är år 1929 27 % av landskommunerna s. k. skattetyngda kommuner, d. v. s. hade en kommunalskatt över 10 kr. per skattekrona.

De skattetyngda kommunerna återfinnes i de delar av Sverige där småbönder, skogs- och sågverksarbetare, stenarbetare och fattiga fiskare utgör den stora massan. 92 % av Norrbottens kommuner tillhör de skattetyngda. Där finns kommuner som t. ex. Nedertorneå, där redan 1929 skattetrycket var 41 % och antalet skattekronor per innevånare var 1.8. 13 kommuner i Norrbotten hade över 20 % skattetryck, 35 % av de skattetyngda kommunerna är jordbrukskommuner, där den stora delen av befolkningen är småbönder, arrendatorer o. s. v. I områden där storbönder och godsägare dominerar, t. ex. i Malmöhus läns landsbygd, är skattetrycket ovanligt lågt. Denna utveckling har under krisen skärpts. T. o. m. förtroenderådet för den socialdemokratiska riksdagsgruppen måste i sitt så kallade krisprogram tala om »fruktansvärda kommunalskatter» och ger uppgifter, som klart visar att skattelagarna är klasslagar, vilka dock ofta av de socialdemokratiska ledarna idealiserats. Även den socialdemokratiska regeringen ämnar nu använda dessa klasslagar för att skärpa skattetrycket över de arbetande massorna.

En annan faktor av skattestegrande betydelse är den växande statsskulden och de ständigt ökade kommunala skulderna, som också är ett uttryck för finanskapitalets växande inflytande på den borgerliga statens organ. Statsskulden som 1931 var uppe i 1.8 miljarder kronor har under 1932 sprungit upp till 2 miljarder. Räntan å statsskulden år 1931 slukade 73 miljoner kronor och amorteringarna 2.6 miljoner kronor. Den kommunala skuldsättningen ökar allt mer, i synnerhet nu under krisen. Hela den kommunala skuldbördan uppgick redan 1928 till 1.5 miljarder kronor. Ett par exempel från de skattetyngda kommunerna visar vilka väldiga summor som måste utsugas av de arbetande massorna för att kastas i gapet på finanskapitalisterna: Njurundakommunen har en skuld på i runt tal 655,000 kronor och betalade under 1929 121,000 kronor, som utgör 13 kr. pr innevånare i räntor och amorteringar. I Vilhelmina socken slukades 1919 108,000 kronor i räntor och amorteringar, vilket gör 10 kronor per innevånare.

Staten och kommunernas lån gör det möjligt att klara tillfälliga stora utgifter, utan att skattebetalarna känna det. Men de känna det sedan så mycket mera genom höjda skatter. Å andra sidan är skatteökningen anledning till nya lån för stora utgifter. Det modärna skatterovsystemet, vars viktigaste inkomstpost är skatterna på de nödvändigaste livsmedlen, bär i sig själv en automatisk tendens till stegring av skatterna och skapar

ett allt mer förödande läge för lönearbetarna, de mindre jordbrukarna och den lägre medelklassen. Svårigheterna skärpes under den ekonomiska krisen, då den av finanskapitalet behärskade staten inte endast genom stegrade direkta och indirekta skatter, utan också genom subventioner åt finanskapitalet, genom nya tullar, olika statliga monopolåtgärder, t. ex. inmalningstvånget, det planerade mejeriproduktsmonopolet o. s. v. försöker rädda det av krisen hotade finanskapitalets profit på skattebetalarnas och konsumenternas bekostnad.

Hela det svenska skattesystemet är ett utplundringssystem av de arbetande massorna för att gynna ett privilegierat fåtal. Samtidigt som utmätningssmannen tar småbondens sista ko för obetald skatt eller tar införsel i korttidsarbetarens magra lön, så kastas miljoner och åter miljoner kronor ut i form av direkta eller indirekta subventioner åt de kapitalistiska utsugarna för att rädda dessas profit. Ett krav som i dag allmänt reses bland den fattigare befolkningen i samhället är kravet om skattebefrielse. Krisens bördor skall inte bäras av de arbetande massorna, som skapat den samhälleliga rikedom, vilken monopoliserats i ett fåtals händer. Det är nödvändigt att ta upp kampen mot den förödande skatteutplundringen. Massorna måste befrias från detta förtryck, genom att det nuvarande skattesystemet ersättes med en starkt verkande progressiv beskattning av de rika, såväl i form av individuella och juridiska personer, bolag o. s. v. Genom höjandet av de skattefria avdragen kan de små inkomsttagarna i industrin, jordbruket och bland tjänstemännen befrias från skatt. Borttagandet av tullar och acciser på de arbetandes förbrukningsartiklar, slopandet av inmalningstvånget, mjölkskatten o. s. v. kan kompenseras genom ovan nämnda progressiva skatter av de rikas inkomster och förmögenheter, och genom extra beskattning av miljonärerna.

Undertecknade föreslår därför, med hänvisning till ovanstående motivering,

att riksdagen fattar beslut och vidtager ändringar i de statliga, liksom de kommunala skattelagarna, som innebär införandet av en stark progressiv beskattning på de stora inkomsterna;

att de skattefria avdragen, som nu för kommunalskatten är 700 kronor och för inkomst- och förmögenhetsskatten 1,400 kronor i femte ortgruppen, höjes; i femte ortgruppen fastställes det skattefria avdraget till 3,000 kronor och sänkes i proportion därtill för övriga ortsgupper enligt nu gällande skala.

Stockholm den 19 januari 1933.

Hilding Hagberg.

J. H. Brädefors.